

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto . . . . . gl. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Budimpešta 21. V odprtem pismu volilem v Požunu je bivši predsednik zbornice poslancev, Dezider pl. Szilagyi, naznanil, da je izstopil iz liberalne stranke radi lex Tisza. Szilagyi ostro obsoja sedanjo politiko, ki nikakor ne bode mogla privedi do razvitka stvari. Ako je baron Banffy nesposoben, naj prevzame kdo drugi rešitev naloge.

Budimpešta 21. (Zbornica poslancev.) Starostni predsednik je naznanil, da bode poslanec Pichler na koncu seje interpeliral radi dunajskega župana in radi Rumunije. Pred prehodom na dnevni red je minister za domobranstvo z ozirom na večerajšnja izvajanja posl. Polonyi-ja prosil opozicijske govornike, naj v ta nesrečni besedni boj ne vlačijo vojne v celoti in tudi ne njenih posameznih činiteljev. Poslanci so lahko prepričani, da bodo domobranci v zmislu svoje prislege vedno vršili svojo dolžnost.

V nadaljevanju razprave o terminu za volitev predsednika je poslanec Hieronymi obsodil obstrukcijo, kakor tudi takoimenovano lex Tisza. Poslanec Barta se je pridružil predlogu Košutovemu. Liberalce Gajary je opravičeval isto lex Tisza in je grajal opozicijo. Na to se je prekinila seja.

Starostni predsednik je predlagal, naj vsled božičnih praznikov ne bode sej v soboto, v nedeljo in v ponedeljek. Opozicija je velikim hrupom zahtevala, naj tudi v petek in v torek ne bode sej. Glasovanje o tem bode na željo opozicije jutri.

Rim 21. Zbornica je potrdila mednarodno poštno konvencijo, podpisano dne 15. januarja 1897. v Washingtonu.

Berolin 21. Potrja se, da je avstro-ogerski poslanik pl. Szögyeni-Marich v avdijenci pri nemškem cesarju izročil istemu lastnoročno pismo cesarja Frana Josipa.

PODLISTEK.

19

BARON IVICA

Spisal A. ŠENOVA.

Poslovenil Večeslavov.

V hiši je gorela luč. Pogledal sem skozi okno. Nemalo sem se začudil. Za mizo je sedela mati, a pred njo vrč vina. Na drugi strani neki človek, a pri njem deček. Pred njima polna skleda žgancev, polna steklenica vina. Jeli, pili so silovito. »Bog jim blagoslovi jelo«, mislil sem si, »uprav se jima je odprlo grlo.« Toda čudna gosta sta bila to. Po obleki sem sodil, da nista iz našega kraja. Mož je bil jak, suh, visok, srednjih let. Lice mu je bilo ozko, nos šiljast, čelo veliko. — Lasje popolnoma ostriženi, brade in brk ni imel, ali videlo se mu je, da mu že mesec dni ni britva videla lice. Halja mu je bila od sivoga sukna, raztrgana, a okolo vratu mu je visela platnena torbica. Dečku se je videlo na prvi pogled, da je sin onemu starejemu. Vstopila sva v sobo, jaz in Niko. Jelica je sedela pri peči in gledala nekako plaho.

»A, a!« rekla mi je mati, »pa ste srečno privozili seno?«

»Hvaljen Jezus in dober večer mami«, sem jo pozdravil jaz, »smo, hvala Bogu, toda nas je o tem tudi dež pral. Mogla bi me izžmeti kakor

Rim 21. Zbornica se je odgodila do dne 25. januarja.

Rim 21. »Agenzia Stefani« poroča iz Suda: Prine Jurij je danes predpoludne dospel semkaj. V pristanišču so ga sprejeli admirali štirih vlastij in mnogo prebivalstva. Ladije so dale 21 pozdravnih strelcev. Prine je potem nadaljeval svoje potovanje v Kandijo, kjer je bil slavnostno umeščen.

Personalije in politika.

Pri čem smo? Kako je z našim razmerjem do vlade na jedni in do skupin na desnici na drugi strani? Tako povpraševanje je na dnevnem redu že od Badenijevih časov sem; posebno pogosto, in nekako perijodično pa se povrača, odkar grof Thun glavari avstrijskemu ministerstvu, vzlasti pa je postalo akutno od onega trenutka, ko je gospod ministerski predsednik — prisiljen v to po logiki dogodkov v parlamentu — izjavil, da se hoče naslanjati le na skupine, sestavljajoče sedanjo večino.

Da ne živimo v takozvani »državi neverjetnosti« in da se tudi v nas razvijajo stvari — kakor v drugih, starih konstitucijskih državah — po parlamentarni logiki in konstitucijskih zahtevah, imeli bi že v izjavi vlade, da se hoče opirati na večino, hkratu tudi odgovor na gornji vprašanje glede našega razmerja do vlade, oziroma do drugih sestavnih delov večine. Čim se hoče vlada opirati na to ali ono parlamentarno kombinacijo, mora tudi vsprejeti načela iz programa te poslednje. Zajedno pa se mora vsa večina identifikovati z vsemi zahtevami posamičnih nje delov, določenimi v zmislu in na podlagi tega programa. Tako zahteva parlamentarno in konstitucijsko načelo. A ker pri nas — kakor že rečeno — smo pač po besedi, nikakor pa ne po duhu,

oprano sraceo, a Nikica tehta za pol centa več. In nismo se mogli povrniti pred »zdravo Marijo«. Hvala Bogu, da smo na hribu našli streho, drugače, z Bogom naše seno!«

»Sta-li lačna in žejna?« je vprašala mati.

»Seveda sva, mati!«

»Pa skoči, Jelica, v kuhinjo in donesi kaše; vidiš, da sta lačna.«

Jelica je odšla skozi vrata. Čudna gosta sta ostala. Sladko so se mi nasmejali, držeči v roki lesene žlice; materi je bilo nekako neprijetno.

»Dober večer!« je pokimal stareji z glavo.

»Da Bog da«, odgovoril sem mu jaz sedši za mizo.

»Vidiš«, rekla je naposled mati, »gosta nam sta prinesla slabo vreme; z Štajerskega sta, tam jim je zgorela hiša, blizu Stare Vesi, pa sta došla prosit v Hrvatsko. Pótem ju je ujel dež, pa sta potrkala na naša vrata, da jima damo škorjice in ne bi-li prenočila tukaj.«

»E, pa dobro«, sem rekel, »vi jejte in pijte, kakor znate, in za noč se že najde kako mestece. Iz Stare Vesi ste?«

»Iz Stare Vesi«, je pokimal stareji z glavo, smeje se, med tem, ko je mlaji jel kopati z leseno žlico po žgancih.

»Pogoreli«, je potrdil stareji, »čisto pogoreli.«

»Ubogi ljudje. Bog nas čuvaj take nesreče! Sedite, pa le jejte.«

konstitucijska država, je ostal v permanentni anakronizem, da naši politični podpirajo vlado, da so važen del večine, da mi še danes ne vemo, kako misli vlada naših zahtevah in da-li sogleda teh zahtev račun jasni z vsemi skupinami večine.

Od todi prihaja, da se menjavati v našem javnem menenju slabo in dobro razpoloženje, kakor vreme v muhastem mesecu aprilu. Danes nam za-trjajo z Dunaja, da je med vlado in našimi zastopniki doseženo popolno soglasje, ker je grof Thun pritrdil našim postulatoma ter se je vsa večina slovesno izjavila solidarno z nami. Danes je torej nebo vedro nad nami kakor ribje oko. Jutri pa je že zopet vreme oblačno: grof Thun raje odstopi, nego da bi pritrdil nekaterim našim zahtevam in tudi ostale skupine večine ne morejo pritrditi vsemu, kar zahtevamo mi. Kje je resnica? Kdo ve? Oni, ki vedo, pa so zapeti gori do podbradka!

Ali je po takem naravneje stvari na svetu, nego to povpraševanje našega javnega menenja: kako je prav za prav naše razmerje do vlade in večine? Kakó je z našimi zahtevami? Ali dobimo enkrat mrvice pravice?!

In ker le noče biti avtentičnega pojasnila, je zopet najnaravnejša stvar na svetu, da sta jela prevladovati pesimizem in ozlovoljenost ter da pridobiva vedno več tal menenje, da morajo naši zastopniki kakim odločnim korakom provocirati odločitev, naj že pride potem, — kar hoče, kajti — tako povdarjajo vsi — slabši ne more priti, nego je bilo do sedaj!!

Kakor narodnemu glasilu in tolmaču javnega mišljenja nam je dolžnost, da povemo to brezovinkov. Gg. zastopniki naši pa naj blagoizvolijo vzeti na znanje.

Tu pred seboj imamo — da ne govorimo o raznih drugih govoricah, ki prihajajo z Dunaja

Sedaj je sél tudi stareji, pa prav pošteno praznil skledo.

»Vidiš, Ivica«, je rekla mati, »nam je treba tako težaka, mogla bi torej pri nas ostati na delu. Bode nam v blagoslov, da smo ju sprejeli.«

Da povem po vesti, meni to ni bilo prav. A Bog ve, da v meni ni bilo sreča iz kamena, in rad sem dajal siromakom. Toda pogorelea iz Stare Vesi mi nista bila prav všeč, in težko mi je bilo pristati na materino željo. Pristal sem. — — — V nas je bilo vedno dovolj domačih težakov, pa čemu najemljati pod streho stranske, neznane ljudi? Pa Bog ve tudi, je-li sta to prava pogorelea?

Da-si me je Niko pod mizo sunil v nogo, sem rekel vendar:

»Dobro je. Dela je dosti v nas. Pa ostanita nekoliko časa pri nas.«

»Bog Vam plačaj!« se je nasmejaj stareji pogorelec sladko ter počel široko govoriti o svoji nesreči. Kako mu je lani umrla žena, a letos udarila strela v hlev, kako je mrva zgorela do pepela, a oče in sin da nista rešila družega, nego živo glavo. Očetu je bilo ime Jarnej, a sinu Rok. Dečko je bil suh kakor lačno leto, ali prilična glava, a oče, da-si zrel človek, bil je košččen in žilav, in osobito okreten.

(Pride še.)

doli in ki pobijaja jedna drugo — dva drastična izgleda v ilustraciji nejasnosti, v kateri tavamo.

»Slovenski Narod« je priobčil pred par dnevi uvoden članek, v katerem je izvajal, sklicuje se na vesti po raznih listih, da slovenski in hrvaški poslanci ne morejo doseči, da bi se druge stranke zavzele za njihove težnje, da drugi klubi odklanjajo intervencijo na vladi, ker hrvatske in slovenske zahteve niso kulturelne, ampak se večinoma nanašajo na personalije!

To sporočilo je moralo naravnost konsternirati vsakogar izmed nas, ki ve, kaj pomenjajo v nas personalije, ki ve, da ves dosedanji toli nasproti nam zistem sloni prav na osebah, na visokih in nizkih klinih birokracije, in da te žalostne razmere padejo le tedaj, ako pridejo — druge osebe! Če nam torej grof Thun in skupine na desni nočejo pomagati prav v tem pogledu, mora prevladati uverjenje, da za nas stoji stvari — obupno.

Kakov kontrast med tem pesimističnim sporočilom in drugim, ki nam je na mislih in ki je čitamo v ravnokar došlem nam spljetskem »Jedinstvu«! Tu čitamo brzozjavko z Dunaja:

»Med vlado in našo »Zvezo« je doseženo popolno sporazumljenje, ker je grof Thun podal takih pojasnil, da je »Zvezi« ugodil popolnoma. »Zveza« se je uverila zopet, da je njen položaj skozi in skozi prirejen primerno potrebam naroda in da donese koristnega sadu.«

Med tema dvema izgledoma je protislovje tako kričeče, da ne treba zgubljeni besed v označenju tega protislovja.

No, verujmo za danes »Jedinstvu«! Ali če je že resnično, kar poroča spljetski list, potem mislimo, da sti večina in vlada pritrdili našim zahtevam tudi gledé personalij!!! To nam je conditio sine qua non! Menda ga ni človeka med Slovenci, ki ne bi pritrdil temu, kako se v nas določila zakona in tudi morebitne dobre intencije vlade razbijajo ob zlohotnosti — oseb. Čim pa se vkorenini zlo v osebah, treba je je izrjavati — v osebah. To je prebita resnica. Vendar hočemo poseči na velik kup žalostnih skušenj svojih ter potegniti iz njega jeden prav kričeč izgled izza dobe ravnateljstvanja dvornega svetnika Pokornega.

Predno imenujejo koga uradnikom, vprašajo poprej policijo o vedenju dotičnika. Tako se je zgodilo tudi z neko znano osebo. — Obveščanje o politični konduiti dotičnika je bilo tako, da ga niso mogli imenovati uradnikom. O drugem razpisu je dotičnik prosil zopet in — imenovan je bil! Da pa to imenovanje ni padlo preveč v oči, poslali so ga na deželo, kjer pa je ostal le par mesecev, kajti mudilo se jim je grozno, da so ga predstavili zopet v Trst! — V Trstu se je sprl z nekim višim uradnikom. Da-si je bil dotičnik znan povsod po svojem nestrpnem značaju, veste kedo je bil kaznovan v tem slučaju?! — Nobeden! A za nekoliko mesecev kasneje dobil je dotični viši uradnik dekret, s katerim je bil glede na značaj ponižan za jedno stopinjo.

Mi ne trdimo, ali govorilo se je med uradniki samimi, da so onega višega uradnika ponižali le radi omenjenega spora s tistim nižim uradnikom — ljubljencem.

Kakor mi poznamo razmere, reči moramo, da se ta slučaj prav lepo vjema z vsemi onimi drugimi, o katerih čivkajo vrabci na strehi, in ki pričajo, da sta se slavofobom cedila mana in med za — dobo ravnatelja Pokornega.

Ta dogodek je jako poučen. Česa je pričakovati Slovence od uradnika, čegar politično mišljenje je tako pronosirano v nasprotnem nam zmislu?! Česa nam je pričakovati, ako pomislimo, da taki uradniki niso redko sejani v uradniški hierarhiji? In česa nam je pričakovati, ako na važnih mestih sede možje, ki favorizujejo take uradnike?! Ob takih uradnikih so iluzorne vse ministerske obljube in naredbe. Tu morejo pomagati le spremembe oseb na važnih mestih!

Ali povdariti treba še nekaj. Nedavno že smo bili prišli v navskrižje z nekaterimi slovenskimi glasili, ker smo trdili, da vseh korenin zla ni smeti iskati le na lokalnih oblastih, ampak tudi više gori. Pravičnost raznih naših zahtev je jasna kakor solnce, a žarki te pravice ne morejo prodreti oblakov ne dobrohotnosti raznih referentov — gori na Dunaju. Mi bi lahko navajali kričečih izgledov, a nočemo, ker bi bilo morda nevarno. Zato pravimo le,

da za nas ne bode bolje, dokler ne bomo imeli tudi visoko gori takih ljudi, ki nam niso nasprotni že a priori.

Važnost personalij v naši slovenski politiki je torej evidentna!

DOPISI.

Is Kranjskegore nam pišejo dne 20. decembra 1898.: V petek 16. t. m. vršila se je pri naš slavnost, kakoršna se do sedaj gotovo še ni nikoli. Proslavili smo namreč na dostojen način zasluge našega vrliga župana, g. Frana Budineka, za katere je bil isti odlikovan zlatim križcem za zasluge od Njegovega Veličanstva cesarja. Omeniti moram, da so se, poleg običajnih govorov, vrstile tudi jako laskave napitnice v čast in proslavo našega spoštovanega g. župana, kakor zasluži on po vsej pravici. Tem povodom je bila zvečer bakljada, ki so jo priredili g. županu gasilci pod vodstvom podnačelnika g. Antona Slavea, (načelnik je imenovan g. župan sam), ter so se istim pridružili tudi stari veterani iz Kranjskegore in sosednjega Podkorena, kateri so jako povzdignili slavnost svojo navzočnostjo. Med zadnjimi naj omenim veterane: Janeza in Jožeta Omana iz bitke l. 1848., Matija Klampfererja in Janeza Podlipnika iz bitke l. 1859. — vsi iz Podkorena; dalje Jožefa Jakelja iz bitke 1859. ter Janeza Jakelja in Franceta Tarmana iz bitke l. 1866., vsi iz Kranjskegore in še več drugih.

Ves večer nam je naznanjal to izredno slavnost strel topičev, katerega nam je preskrbel veterane g. Jožef Jakelj iz Kranjskegore.

S tem odlikovanjem in s to stavnostjo pa je zadobil naš g. župan. F. Budinek tudi zadoščenje za neopravičena in podla obrekovanja od strani njegovih nasprotnikov.

Politični pregled.

V Trstu, dne 22. decembra.

Da bi le bilo res!! V »Jedinstvu« čitamo nastopno brzozjavko: »Potrjuje se vest odstopu nemškega ministra Kellörja. Nemški cesar ne odobruje njegove politike proti Slovanom v Nemčiji in proganjanja avstrijskih slovanskih podanikov. Energija grofa Thuna triumfuje!«

Kakor novinarski kronisti smo morali zabeležiti to vest, pričakujé od nadaljnjih dogodkov, da jo potrdé ali ne. No, soditi je vendar-le, da energična beseda grofa Thuna — oh, kako redke so v Avstriji energične besede, kadar govorimo z ljubimi pruskimi sosedi! — ni ostala brez utisa na visoke kroge v Nemčiji!! Saj se trdovratno vzdržuje vest, da se je pismo, ki je je nemški cesar te dni doposlal našemu cesarju, bavilo s predmetom, na kateri sta se nanašala interpelacija poslancev Javorskega in Engela ter Thunov odgovor na to interpelacijo. Seveda so ugibanja o vsebini tega pisma jako različna. Dočim trde jedni, da je grofu Thunu stališče omajano vsled pritiska iz Nemčije, trdi gori navedena brzozjavka, da je Thun dosegel popola vseh nad nemškimi voditelji politike brezobzirnega proganjanja. Kakor Avstrijci bi morali le želeli najiskreneje, da se potrdi ta poslednja verzija. In to ne le radi tega, ker so proganjeni Slovani, ampak, ker bi se po takem vspehu morda smeli nadejati, da se v naše državničke povrne nekoliko samozavesti tudi tedaj, kadar govore z Nemčijo in da se omaja nesrečna fiksna ideja, da moramo radi trozveze žrtvovati tudi življenske koristi lastne države in njenih podanikov, ter ukrepati vse tako, kakor hočejo drugi, ako se ti drugi slučajno Nemei ali pa — Italijani! Naši državnički se morajo enkrat postaviti na stališče — da ponovimo misel, povedano že te dni —, da vnanja politika ne sme biti smoter sam za-se, ampak le sredstvo za varnost države. Konečni smoter vsaki državi mora biti vendar-le: notranja zadovoljnost in blagostanje!

Ker pa že govorimo o tem, hočemo v označenju pruskih oblastnečev navesti nastopno. Potem se ne bomo čudili proganjanju avstrijskih Slovanov v Prusiji. Vzgojatelju pruskim princev, konservativnemu profesorju Delbrücku, bivšemu zapniku cesarjevemu, o čegar čistem pruskem patriotizmu ne more dvomiti nikdo, torej jako

ugledni osebi, so vrgli sedaj politični proces na vrat prav radi afere izganjanja Daneev in Poljakov. Delbrück je rekel le, da so taka izganjanja »vnebovpijoča« ter je dal čast resnici, rekši, da Prusija postopa z Danei po — tiranski!!

Proti takim nasilnikom treba energije, da se varujejo naši lastni podaniki pred njih nasilstvi. Sleherni svobodo- in pravicoljub mora le želeti, da bi bilo res, da je v tej aféri grof Thun zmagovalec!

Samosvoja bodi! Ne dolgo temu smo bili povdarjali na tem mestu misel, da je bila nesreča, ki nas je zadela leta 1866., sicer grozna, ali da one žrtve na krvi niso ostale brez blagodejnega sadu. A ta sad je: da se je Avstrija povrnila sama sebi in da more živeti sebi in svojim narodom!!

Ta misel naša se je potrdila ravnokar od strani, od katere ne bi bili pričakovali kaj takega. Madjari so smatrali dosedaj kakor pogoj za svojo pozicijo: gospodstvo nemškega življa v Avstriji in pa zvezo države z Nemčijo!! V tem zmislu so Madjari vedno podpirali politiko germanizacije in centralizacije v Avstriji. Tega se je spomnil te dni tudi predsednik nemške ljudske stranke, poslanec Steinwender, ter je rotil Madjare, naj osvežijo alianco z Nemei, ki je dokaj ovenela vsled obstrukcije nemške opozicije proti rešenju nagodbe z Ogersko. Ali slabo je naletel. Važno glasilo vladne stranke ogerske, »Pester Lloyd«, je na uljuden ali jasen način nemškemu suplikantu postavil — stol pred vrata! »Pester Lloyd« je podal nemškemu poslancu in profesorju lepega pouka, kako da avstrijski Nemei ne umejo znamenj časa in srčnih udareev nove dobe. Stara politika hujskanja naroda proti narodu da mora nehati; Nemei se morajo sporazumeti s Slovani in pomagati na snovanju nove, svobodne, ustavne Avstrije, zavarovane po spravi med narodi!

Avstrija se mora razviti po svoji osobitosti, po svoji nravi. Ovira takemu razvoju pa je bila ta, da si je Avstrija prisvajala neko nemško italijansko misijo, kateri dve nalogi pa sti v l. 1866 odpadli hkratu in definitivno.

Tako je! To je isto, kar smo rekli mi: po krvavih dogodkih v letu 1866 je Avstrija povrnila sama sebi; ona nima več nobene ni nemške ni italijanske naloge, ona mora skrbeti le za svoje narode!! Naloga, ki jo mora izvršiti v blagor svojim narodom, je torej jedina ta, da jim zagotovi svoboden kulturni, politički in gospodarski razvoj! Mi bi le želeli, da na Ogerskem v obče prodre to spoznanje in da bi tudi oni v oni drugi polovici jeli praktično izvajati nasvete in pouke, ki so jih dali ravnokar nemškemu profesorju in poslancu!

Za Kreto je včerajšnji dan zgodovinske važnosti: včeraj je dospel v Kanejo novi »generalni komisar«, princ Jurij Grški. Spremili so ga tjakaj admirali 4 vlasti.

Kaneja je bila v zastavah in nakitju, darovala se je služba božja in bil je slavnostni banket — entuzijazem neopisen, kakor se glasi opazka v brzozjavnem poročilu. Verujemo! Saj se je nadejati, da je s tem zaključena dolga žalostna perijoda nesrečnega otoka, doba klanja! Pa tudi Grška ima vzroka za veselje, ker se je znatno približala uresničenju prisrčne želje: združenju Krete z materjozemljo! Kajti, naj le govor diplomatov potajuje, kar hoče, stvar je vendar taka, da za generalnim »komisarstvom« princea Jurija pride generalno »gubernerstvo« in potem — zjedinjenje z Grško!! Zato se veselimo tega tudi mi, ker vidimo v tem dogodku triumf nacionalne ideje! A veseliti se moreta tudi človečanstvo in evropska kultura, ker je ta dogodek nadaljnja etapa na poti — do zrušenja obstanka turškemu barbarstvu v Evropi.

Domače vesti.

Perehè proprio Gorizia!! Zakaj je bil shod slovenskih županov, na katerem se je sklenil oni osoljeni protest proti žaljenju slov. zastave, ravno v Gorici?! Tem vprašanju se muči »Piccolo«. Zakaj ravno v Gorici, ki je vendar italijansko mesto?! Zakaj? Mi hočemo biti tako dobri, da v zaželjeno pojasnilo podamo »Piccolo« nekoliko svojih vprašanj: Zakaj se vse gospodarsko in kupčijsko plovenje v deželi, od katerega se redi vsa

Gorica inclusive vse »Piccolovec«, steka ravno v Gorici?! Zakaj so ravna v Gorici tisti tržni dnevi, ob katerih furlanski trgovci molzejo slovenske kupovalce?! Zakaj ne protestujejo furlanski trgovci proti temu, da hodijo slovenski kupovalci ravno v Gorico! Zakaj sta ravno v Gorici okrajno glavarstvo in okrajno sodišče?!

Veste zakaj? Zato, ker je Gorica glavno mesto dežele!! In ker je ta dežela po večini slovenska, ima slovenski živelj vso pravico, da se čuti tam doma in da je tam središče njegovemu gospodarskemu, kulturnemu in narodnemu stremljenju!! Vam-li zadošča ta odgovor?!

Radovedni smo. Danes je imel občinski zastop v Pulju sejo, na katere dnevnem redu je bil protest proti osnovi hrvatskega gimnazija v Pazinu. Ker vemo, da je v tem občinskem zastopu tudi članov e. in kr. vojne mornarice, smo radovedni prav zares, kako so se vedli ti gospodje?!

Rudeč sneg! Pišejo nam: Minolo nedeljo je padal v Trstu prvi — sneg! Čudno je sicer, da je bil ta sneg rudeč, še bolj čudno pa je to, da je padal samo na enem mestu, določenem v to, in le na — »rudeče« ljudi! Oprostite, gospod urednik, da Vam nisem poročal že prej, kar sem videl osebno, toda — bil sem nekoliko bolan!

Bilo je dne 18. t. m. opoldne, ko sem hitel pogledat, kako se shajajo naši »rudeči« italianissimi (!) alla Raškovič, Novak in tovariši na »slovesen« protest proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu! Že med tednom so me povpraševali naši furtje: »Pojdemo ali ne pojdemo?« na kar sem jim odgovarjal vsem, da je bolje, ako jih pustimo, naj rigajo itd.

Nemalo sem se pa začudil, ko sem, prišedši v »Politeama«, opazil, da je tam že cele stotine naših in da prihajajo še vedno.

Demonstracija je bila taka, da sem jaz, ki sem vendar videl že marsikaj, kar osupnil! Prvo ploskanje je bilo občno, izvzemši nas Slovence, ki smo le opazovali. Ko je pa začelo žvižganje in letanje »rudečega snega« (!!) v podobi blazin, tedaj so začeli ploskati tudi Slovenci. Jaz sem bil na drugi galeriji. Gori je bilo tudi več irredentovcev, ki so pa zbežali hitro, ko so videli, kaka sapa piha! Benussi je zvonil in mahal rokami, toda to je bilo šele olje v ogenj, kajti z galerije so začeli metati kose stolov in razbijati pozlačene svečnike, tako, da je bilo kakor o kakem velikem potresu! Iz pritličja se je zaslislalo »evviva l'Austria«, kar so ponavljali na galeriji, a poleg tega se je pela delavska himna, tako mogočno, da bi ne bilo slišati niti groma z neba!

Rudečkarji so začeli groziti, da pojdejo na galerije, toda nikče jim ni verjel. Ker predobro jih poznamo in vemo (!), da ne znajo družega nego — vpiti! Jaz sem šel med zadnjimi doli z galerije in sem prišel baš, ko je policija tirala rudečkarje iz pritličja, toda nikdo mi ni rekel niti žal besede! Žalostno so gledali pred-se ter so mislili gotovo na — »tempi passati«, na one prošle čase, ko so bili vsegamogočni v zatiranju vsega, kar ni bilo žnjimi.

Na aquedottu so peli, (kakor tudi v gledališču) »Nella patria de Rossetti«, toda kaj je bila ta tolažba proti žalosti, ki so jo občutili v sreih — ako sploh še imajo srea?!

Mi smo se jim smijali, vedoči, da jih s tem najbolj jezimo! »Fora i schavi!« se je čisto slišalo, ali ne od takozvanih »gospodičev«, ampak isti so imeli »svoje« umazano druhal, ki je naročena — in gotovo tudi plačana — opravljala ta posel. Sneg je pa bil to, gospod urednik! Cilindri so se kar šibili pod njim in rudečkarji so bežali za oder, od koder so lukali skozi luknjice, boječi se, da jim je že prišel »črni petek«, katerega pa še ni bilo, ki pa jim pride prav gotovo, ako je še kaj pravice na svetu!!

Poročevalc.

Čujte, čujte! Pišejo nam: Čujte, čujte, kako se sedaj Lahji tolažijo, da bi si izbrisali iz spomina dan 18. decembra. Med drugim pravijo, da so prišli sami »mascalzoni« na galerijo na njihov javni shod. Dalje pravijo, da je računilo vodstvo gledališča »Kolu« 50 gld. več, nego vsem drugim in jim je dalo gledališče le s pogojem, da ne smejo prilepljati plakatov. 50 gld. več da računajo Slo-

venceem radi tega, ker morajo gledališče dezinficirati, ko so Slovenci odšli iz njega.

No, no, le ne tako širokoustno! Mi tržaški Slovenci se borimo za pravice, za enakopravnost, mi hočemo pomagati revežem, ki ne morejo priti do človeških pravic. Kam pa je vaša laška stranka spravila ljudstvo?! Pogledajte le v staro mesto! Vi zatirate uboge, a mi jih ljubimo, mi jih pomilujemo in hočemo jim pomagati. Ako pa smo mi tržaški Slovenci taki reveži, če smo tak narod, da treba za nami dezinficirati, tedaj je to le vaša krivda, ker nam niste hoteli privoščiti kruha, temveč ste ga rajše pošiljali v Italijo. Sicer pa si vsakdo lahko naredi sodbo o tem, kdo je bolj potreben, da se dezinficira za njim. To bo vedel oni, ki je bil kedaj v kakih bogatih židovskih družini. Ta se prepriča, da je najrevnejša slovenska hiša bolj čista, nego marsikatera bogata židovska; ta se prav lahko prepriča, da je sploh ni slovenske družine, kjer bi bil tak smrad, kakor je po židovskih hišah.

Da-si sem znan z mnogimi in mnogimi Slovenci, ne poznam prav nobenega, ki bi skrival smrad svojega telesa s kakim parfumom, a poznam mnogo in mnogo Lahov, ki delajo to.

Nekdaj so nas tržaški namestniki poniževali in nas pitali z naslovom »narod brez fraka«, a taki namestniki so šli rakom žvižgat.

Sedaj nas pitajo neodrošenci z »muso di calzolaio, sangue di pesce, viso salvatico, da treba za nami dezinficirati« itd. itd. — a to vse so le znamenja, da se bliža trenotek obračuna. In priti mora!

Imendan ruskega carja, dne 18. t. m., se je v Pulju praznoval slovesno. Vse vojne ladije so razobesile ruske zastave. Opoldne je pristanišna stražna ladija »Cesar Maks« dala 21 pozdravnih streliv. Zvečer o solnčnem zahodu so si ladije zopet snele praznične zastave. Ruska vojna ladija »Imperator Aleksander II.« je zopet popravljena in odpluje najbrže pred koncem tega meseca v krečanska vodovja.

Tukajšnji grški konsulat je bil sinoči razsvetljen. Ta znak radostni utegne biti v zvezi z dejstvom, da je prišel Jurij Grški prevzel upravo na Kreti.

V nedeljo! »Piccolo« naznanja, da napovedani obnovljeni protestni shod progressovcev proti osnutju hrvatskega gimnazija v Pazinu ne bode v ponedeljek, kakor je bilo objavljeno, ampak že v nedeljo opoldne. O načinu sklicanja ne pripoveduje »Piccolo« ničesar, zbok česar ne vemo, bode-li shod javen ali se bodo izdajala vabila.

Socijalno demokratična zveza bode imela jutri zvečer javen shod v dvorani Mally. — Na dnevnem redu bode: a) razprava o razmerju socijalno demokratiške stranke do drugih strank in b) eventualni predlogi k temu predmetu. Začetek ob 8. uri.

Odbor kmetijske družbe za Trst in okolice bode imel svojo redno sejo in sicer zadnjo v tem letu, v petek dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne v družbenem uradu, ulica Geppa št. 14, I. nadstr.

Jednakopravnost. Ta teden delali so izpit na tukajšnjem poštnem in brzojavnem ravnateljstvu trije ekspeditorji, eden Slovenec in dva Laha. Laha sta bila izprašana v italijansčini, a Slovenec — v nemščini. To je enakopravnost! Ako boče biti Slovenec sposoben za službo ekspeditorja, naučiti se mora najprej nemščine, potem šele pristopiti k izpitu. Lahu pa tega ni potreba, dosti mu je, če zna laško. Mi sicer ne zavidamo Lahov na tem, ker smo prepričani, da tudi v resnici ne rabijo nemščine. A od Slovenca se zahteva znanje nemščine. Tu se nam silita dva vzroka: Ali mora Slovenec znati nemški, da posluje s strankami v nemškem jeziku ali s predpostavljanim vodstvom? Da pri nas ne rabi nikdar nemškega jezika s strankami, umevno je samo ob sebi. Rabi ga torej z vodstvom! — Da, vodstvo zahteva od njega znanje nemščine, ker ono ne pozna, noče poznati ali sploh noče ničesar slišati o slovenščini. Ako je torej s slovenščino tako, zakaj pa ne zahtevate tega tudi od Lahov? Zakaj zadošča vodstvu znanje jedino le laščine? O tem naj vsak premišlja in videl bode, kaka je enakopravnost na pošti v Trstu. Po »Slovenec«.

Silvestrov večer priredita letos skupno »Tržaški Sokol« in pevsko društvo »Kolo«, in si-

cer v redutni dvorani gledališča »Rossetti«. Določil se je velezanimiv vsopred.

Delavski prijatelj, list za slovenske delavce, izhajajoči v Gorici, bode izhajal tudi v prihodnjem letu. Torej ni res, da preneha, kakor smo bili posneli iz njega samega.

Vzajemno podporno društvo za zavarovanje goveje živine na Opčinah in sicer za kraje Opčine, Trebče, Bane in Ferlugi bode dne 26. t. m. na dan sv. Štefana popoldne ob 3 in pol uri, v prostorih gosp. dež. postanca Ivana Gorinja na Opčinah.

Dnevni red: 1. Nagovor začasnega predsednika. 2. Tolmačenje pravil. 3. Vpisavanje udov. 4. Volitev odbora: a) načelstvo in odbornike, b) oglednike, c) nadzorstvo.

Na ta shod naj prav gotovo pridejo vsi oni posestniki iz imenovanih krajev, ki imajo namen pristopiti k tej zavarovalnici, kajti na tem shodu bode zavarovalnica definitivno ustanovljena in prične svoje poslovanje 1. januarja 1899.

Plačilo — po glavi. Kmetu M. Paherju iz Št. Janža na Dolenjskem je pred kratkim skrivoma pobegnula njegova 18-letna hči Micika. Odšla je z nekim mladim čevljarjem v Dobe pri Kostanjevici. Ko je izvedel oče, kam je odšla hči, je najel voznika J. Kosa in oba sta se dne 16. t. m. odpeljala v Škocijan. Od tukaj pa nista znala ceste naprej in najela sta nekega F. Povšeta, da jima je kazal cesto. Obljubila sta mu, da že dobi dobro plačilo. Prišedši v Dobe so vsi trije kmalo našli dotično hišo, kjer je bila Paherjeva hči, katero so siloma vzeli seboj. Na potu nazaj se je Kos obrnil hipoma in je v vzdaju vozu sedečega kašipota vdaril s steklenico po glavi, tako, da je poslednji nezavesten padel na tla. Na to je Kos pognal konje in vsi so se odpeljali naprej, pustivši na tleh ležečega Povšeta. Ta se je zavedel še-le čez nekaj časa in se je le z veliko težavo povrnil nazaj domov.

Izpred deželnega sodišča, Bivši občinski redar v Nabrežini M. F. je dobil večeraj 10 mesecev ječe, ker je na razpravi radi izgrediv v Nabrežini drugače izpovedal, nego v preiskavi.

20letni Anton Veljak iz okraja bužetskega je dobil 7 mesecev ječe, radi tatvine. Ukradel je uro vredno 7 gld.; dobil je toliko kazni, ker je bil že enkrat kaznovan radi tatvine.

Težko ranjen. Večeraj proti 9. uri zvečer so v Via Torrente blizu gledališča Armonia našli na tleh ležati, nekega moža, ki je imel na hrbtu pet ran, prizadetih mu z nožem, vrhu teh je imel dve rani na glavi. Ko se mu je dala prva pomoč, so ga prevedli v bolnico. Ranjene je povedal, da se piše Fran Kermel, da mu je 29-let in da je po stanu duinar ter da stanuje v Via del molino a vapore. Več se od njega ni moglo izvedeti, ker je bil popolnoma pijan.

Zgorela otroka. Na Petrovem vrhu pri Šmihelu v novomeškem okraju je dne 16. t. m. v hiši Janeza Vovka nastal ogenj, ki je uničil poslopje, pohlštvo ter vse pridelke. Zanetila sta posestnikova otroka, ki sta se igrala s žveplenkami, a ostala sta tudi sama v ognju. Koliko nesreč se dogaja s temi nesrečnimi žveplenkami! Stariši, pazite na otroke in — na žveplenke!

Loterijske številke, izžrebane dne 21. t. m.:

Praga	22	84	65	88	51
Lvov	46	38	80	30	19

Koledar.

Danes v četrtek 22. decembra: Demetriji in Honorat, muč.

Jutri v petek 23. decembra: Viktorija, dev.; Nikolaj.

Solunski:	Lunin:
Izhod ob 8. uri 12 min.	Izhod ob 12. uri 12 min.
Zahod „ 3. „ 46 „	Zahod „ 2. „ 32 „

Ta je 52. teden. Danes je 355. dan tega leta, imamo torej še 10 dni.

„Cvijeće i trnje“.

(Zvršetek.)

Vsebina drugega dela je po večini erotična, značilno pa je to, da devotka zahteva od ljubljencea:

Al hrabar budi junak,

Ne budi samo čovjek!

Ker pesnik gorko ljubi lepo a nesrečno domovino, z nevoljo in žalostjo opazuje neugodne pojave v javnem narodnem življenju; neugodno ga dirne, da slavni pesnik slovanski »s jadnom djeom švabski zboriš« (»Velikanu u carskom gradu«;

primeri: »Liepa ostavina«, da je toliko prepira med Slovani:

A Slovani niti došli ne bi,
Jer bi putem pravdati se stali.

(»Da je meni carem biti);

da Slovan ni spoštovan:

»Svijet mi ga, jao, podlo psuje«.

(»Nase tuge«.)

Rodoljubni pesnik, tužno stanje Slovanov bi-
strim okom opazuje, vidi:

»Al smo sami više krivi, sami

I ti vodje naši medju nami«.

(»Nase tuge«.)

Slovani radi ob prilikah narodnih svečanostij
povdarjajo, da hote kri prolivati za narodno reč;
pesnik pa meni, da je bolje delati

»Živjet, brajue, više vriedi

Za svoj mili, dragi dom«.

(»Dulce et decorum«.)

»Žiti njojzi bješe, žit,

Ili majci, oteu svom

Il junaku ljubljenom,

Ne u erno sve ih sviti«.

(»Ura duhova«.)

Zdrav in krepek realizem nam proseva iz ta-
kih izjav pesnikovih. Kljubu vsem neugodnim po-
javom v našem žitju pesnik ni izgubil nade na
boljšo prihodnost, kajti:

»Izpod neba još je svetosti,

Na svijetu još je vernosti,

Izmed ljudi još je ljubavi«.

S temi tolažilnimi besedami završuje svojo
zadnjo pesem.

Dr. Lukež se je mnogo bavil z narodnim
pesništvo in je pisal o tem predmetu tudi v več
letnikih »Slovanskega Sveta« in tam objavljaj »Bi-
sere in alemove« ter temeljito ocenil K. Groberja
nemško knjigo »Der Königsohn Marko« (prevod
narodne epske pesmi srbske.)

Nekateri krasnoslovci so tega menenja, da
domoljubje sploh ne more biti predmetom lirskim
umotvorom. To bo morda veljalo za ono dobo, ko
se za narodno enakopravnost ne bode trebalo več
bojevati, — če pride kedaj taka doba!

Jezik je blagoglasen, dikecija odbrana. V če-
trtem delu bi bile lahko izostale: »Pijanica« ter
»Muha i buha«.

Lično knjižico priporočamo našim bravcem s
polnim prepričanjem. Dr. Gl.

Brzojavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Praga 22. Nemški listi zatrjajo, da vlada
ne dopušlje deželnemu zboru češkemu nikake
izjave glede državnega prava, kakor jo zahte-
vajo Čehi.

Dunaj 22. »Wiener Ztg.« objavlja, da se
je odpravila blokada Krete, izvzemši za orožje in
streljivo.

Dunaj 22. Nemci pripravljajo energične pro-
teste proti temu, da bi država vsprejela poljski
gimnazij v Opavi v svojo oskrb. (Prav tako kakor
pri nas. So pač povsod jednaki ti takomenovani
»kulturonosi«. Nikjer ne privoščajo kulturnih
sredstev onim, ki so bili zanemarjeni dosedaj, a
potem jih vendar zmerjajo, da so barbari, nepri-
stopni — kulturi! To je pač že skrajno hinav-
stvo. — Op. ured.)

Washington 22. Amerikanski vrhunj pove-
ljnik v Manili je dobil instrukcij, katerih pa ne
sme odpreti, dokler ne pride na določeno mu mesto.
Govori se, da general Otis poda prebivalstvu za-
gotovilo, da bodo Zjedinjene države izvrševale vo-
jaško kontrolo v zmislu miru in prijateljstva; dr-
žavlanske pravice in privilegiji ostanejo, vsi sposobni
civilni uradniki ostanejo kolikor le možno na svo-
jih mestih in pravosodstvo se bode izvrševalo
nepristransko.

Ministerstvo je sklenilo, da odpusti izpod za-
stave 50.000 dobrovoljcev.

Kaneja 22. V razglasu, prilepljenem na zi-
dovih mesta, izraža priue Jurij nado, da bode mi-
rovno delo imelo svoj vspeh, ako se bodo izvajale
njegove naredbe. On hoče vso svojo možnost za-
stavljati v to, da si ne prikriva težav, ki se mu
bodo postavljale na pot. Zvečer se je priue vozil
po mestu in ljudstvo mu je prirejalo velike ova-
cije. Mesto je bilo razsvetljeno.

Ulice, v katerih bivajo Turki, so bile zaprte.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 22. novembra. (Izv. brzovjav.)

Pšenica za december 74, ³/₈ za maj 75 ³/₈. za
mare 72 ¹/₂ Koruza za december 41, ³/₈ za
maj 41 ³/₈. Mast 535.

„EDINOST“

večerno in zjutranje izdanje
se prodaja, razun v drugih navedenih tobakarnah, tudi
najužnem kolodvo ru.

Pomladansko zdravljene.

ZDRAVLJENJE KRVI

Čaj „Tisočerni cvet“ (Milleflori).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem,
če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavlja-
nju in hemoroidam. — Jeden omot za ozdravljenje
stane 50 nvč. ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER „Al due Mori“ v TRSTU, veliki trg.

Tudi za 55 nvč. v markah dopošlje se franko.

Svoji k svojim!

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl
novo trgovino na drobno in debelo
z jesihom in finim oljem
ter vsakovrstnega

kolonijalnega blaga

v ulici Poste Nuove šte. 3

(hiša Brunner.)

Josip Starè.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in spre-
jemnice, žimne in peresale, ogledal in železnih
blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. . . . . » 28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . . » 343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od . . . . . » 67.331.351-91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno
vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu šte. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo,
traverze, zaklepe, železo za kovače in fačon, stare železnične šine, držaje
in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitega železa,
vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč,
peči in štedilna ognjišča,
kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne,
nagrobne križe in obgrobne ograje, orodja za vsako obrt.

Zaloga vina.

Podpisani naznanja slovenskemu občin-
stvu, da ima svojo zalogo pristnih dal-
matinskih vin v Androna San Lo-
renzo (zadaj za magistratom).

Cena 34 in 36 novč. liter.

Razprodaja v vsakej množini od 5 litrov
naprej; na zahtevanje se pošilja tudi na
deželo.

Pristnost vina se garantira.

Naroče se vsprejajajo v ulici del Pane št. 1.
(uhod tudi Via Malcanton št. 6).

Jurij Lozić.

Na zahtevanje cenik in prospekt.
Prva tržaška tovarna

aparatorov za napravljanje plina acetilena

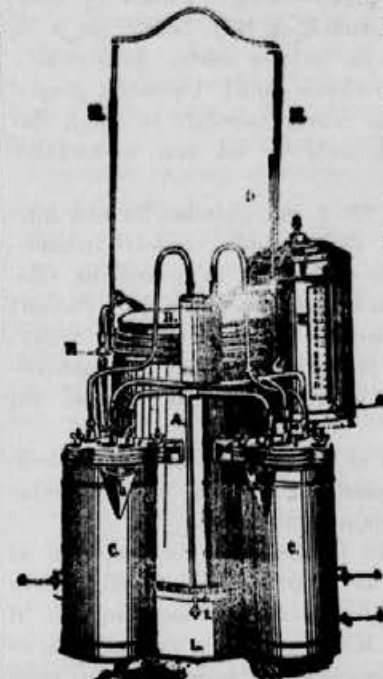
tvrdke ROCCO & C. v ulici Sanità št. 9.

Autorizirani instala-
torji plina, vode in
plina acetilen.

Aparat na acetilen
od Josipa Rocca, pa-
tentiran v Avstro-
Ogerski je absolutno
najbolj praktičen in
gotov, lahko rabjen -
ne ekaplodira, vspre-
jet od različnih za-
varovalnih društev
Vsprejemajo se vsa-
kovrstne kompletne
naprave za hiše, re-
stavracije, gledališča
in mesta pod naj-
ugodnejšimi pogoji

Velika zaloga
najboljega
apnenega kisleca,
katerega kilogram
daje 300 litr. plina.

Velik izbor
svetilnic
in pripadkov
za razsvetljavo.

SPECIJALITETA CESTNIH SVETILNIC,

na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina

(priprave za dvorce [vile] kioske in mala mesteca).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popraviljanje
dovodov.

Zaloga
ulici Sanità št. 9.

Delavnica
v ulici S. Giorgio